

Tantárgy neve: TANB-104 Családi szocializáció és fejlődépszichológia	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa és száma: ea., heti 2 óra	
A számonkérés módja: koll.	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4. félév	
Előtanulmányi feltételek: <i>nincs</i>	
Tantárgy-leírás:	
<p>1. Fejlesztett kompetenciaterületek: A tanegység segíti a hallatót abban, hogy</p> <ol style="list-style-type: none"> megismerje a különböző pszichológiai irányzatok és elméletek ember- és gyerekképét, nevelhetőségről alkotott felfogását képes legyen felismerni és értelmezni a személyiségfejlődésre ható, azt alakító biológiai és szociális tényezőket, megérteni a család szocializációs szerepének jelentőségét megértse a családi rendszerműködés alapjait, a családi életciklusokat, diszfunkciókat, és a változás lehetséges irányvonalait ismerje az egyes életkorokat jellemzőit, valamint fejleszthetőségüket; megértse az énfjlődés és az identitásalakulás társas meghatározottságát, az énkép és az önértékelés összefüggését az iskolai teljesítménnyel és szerepét a boldogulásban, és felismerje a nevelői hatások szerepét nyitott legyen a saját elképzeléseitől eltérő viselkedésmódok, vélemények, értékek megismerésére és tiszteletben tartására képes legyen megérteni és elfogadni a tanulók személyiségének különbözőségét, az életüket formáló szocializációs hatások jelentőségét, és ezek figyelembe vételével képes legyen segítő-fejlesztő módon viszonyulni hozzájuk eszközei legyenek a másság szempontjainak elfogadtatásához, az esélyegyenlőség eszméjének érvényesítéséhez, s ezáltal a tanulói közösségek támogatásához <p>2. Főbb tematikai csomópontok:</p> <ul style="list-style-type: none"> Fejlődés és szocializáció. Öröklött és környezeti hatások a személyiségfejlődésben. A szocializáció társas-társadalmi meghatározottsága, a szocializáció szinterei. A szociális magatartásformák elsajátítása: befolyásolás szintjei, utánzás, a modellképzés. A nemek közti különbségek. A család szocializációs funkciói. A család szerepének kulturális különbségei. A családi működés rendszerszemlélete: a családi alrendszerek, szabályok, kommunikációs mintázatok a családban, családi életciklusok. Szerepek a családban. Diszfunkcionálisan működő családok. A fejlődés pszichológiai elméletei: nézőpontok, emberképek, és a nevelhetőségre vonatkozó következményei. Erikson pszichoszociális elmélete. A korai anya-gyerek kapcsolat jelentősége a személyiség- és kognitív fejlődésben. A kompetens újszülött. Kötődési minták és a későbbi társas kapcsolatok. A csecsemőkori tanulás sajátosságai. A kisgyermek és az óvodás fejlődési feladatai. Énkép, önértékelés, én-ideál, énkép stabilitás, pozitív és negatív önkontroll funkciók, önértékelés. A nemi identitás utánzásos- és szociális tanulás elmélete. Szülői nevelői attitűdök jellemzői és hatásai, a szokásalakítás módjai és hatása. Az erkölcsi szocializáció kognitív és pszichoanalitikus modellje. Iskolaérettség, teljesítmény, és a kisiskoláskor. A prepubertáskor fejlődési sajátosságai és a szülői nevelési feladatok változása. A társas közeg átrendeződése. A barátválasztás motívumai, társas rangsor. A társadalmi konvenciók megértése. A serdülőkor jellemzői. A serdülőt nevelő család sajátos problémái. Az identitáskriszis megoldása, érzelmi, társas kapcsolatok, iskolai teljesítmény, pályaválasztás. Jellegetes serdülőkori elhárítások. A serdülőkor problémái. Az autonóm személyiség. Az ifjúkor, és az „üres fészek”. Párválasztás, családalapítás kérdései. A felnőttkori feladatok, és veszteségek. Az időskor. <p>3. Követelmények Kollokvium Megjegyzés: a tantárgy előfeltétele a „A gyerek megismerése” c. szemináriumnak.</p>	

Irodalom

N. Kollár Katalin, Szabó Éva (szerk.): Pszichológia pedagógusoknak. 1. 2. 3. 4. 6. 24. 26. fejezet. Budapest, 2004, Osiris

Bagdy Emőke: Családi szocializáció és személyiségzavarok. Budapest, 1986, Tankönyvkiadó

Cole, M., Cole, Sh. R.: Fejlődéslélektan. Budapest, 2003, Osiris

Ranschburg Jenő: Szeretet, erkölcs, autonómia. Budapest, 1984, Gondolat